

Socialstyrelsen

Årsrapport 2015

Socialstyrelsens rapport om
socialtilsynenes virksomhed

Publikationen er udgivet af
Socialstyrelsen
Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Indhold

FORORD	4
RESUMÉ	6
1. BAGGRUND	8
1.1 HOVEDELEMENTER I TILSYNSREFORMEN	8
1.2 DE FEM KOMMUNALE SOCIALTILSYN	9
1.3 SOCIALSTYRELSEN	10
2. STATUS PÅ TILSYNSREFORMEN	13
3. VEJLEDNING OG BEHANDLING AF KLAGER	15
4. SOCIALTILSYNENES VIRKSOMHED I 2015	17
4.1 TILSYNETS ØKONOMI OG FINANSIERING	17
4.2 PERSONALE OG KOMPETENCER I TILSYNET	20
4.3 TILSYNENES OPGAVEPORTEFØLJER	21
4.4 GENNEMFØRTE NYGODKENDELSER	23
4.5 GENNEMFØRTE REGODKENDELSER	23
4.6 GENNEMFØRTE TILSYNSBESØG	24
4.7 IVÆRKSATTE SANKTIONER	25
4.8 WHISTLEBLOWERORDNINGEN	29
4.9 INDDRAGELSE AF BORGERENS PERSPEKTIV	30
4.10 TILBUDDENES KVALITET	31

Forord

Socialstyrelsen udgiver en gang årligt en rapport om socialtilsynenes virksomhed. Nærværende rapport gør status på de fem nye socialtilsyns virksomhed i 2015, der er år to efter tilsynsreformens ikrafttræden den 1. januar 2014.

De første to år efter reformens ikrafttræden har været præget af, at fem nye tilsynsenheder har skullet etableres og sættes i drift, samtidig med, at alle eksisterende sociale tilbud og plejefamilier har skullet godkendes efter de nye regler i lov om socialtilsyn. Opgaven med at regodkende de eksisterende tilbud og plejefamilier er afsluttet med udgangen af 2015. Fokus for de fem socialtilsyn vil derfor fremadrettet være på at føre driftsorienteret tilsyn med de eksisterende sociale tilbud og plejefamilier samt godkende nye tilbud og plejefamilier.

Socialstyrelsen har i forbindelse en midtvejsevaluering af tilsynsreformen, som blev udarbejdet ultimo 2015 konkluderet, at centrale formål med reformen og socialtilsynets etablering er realiseret i væsentligt omfang, og at socialtilsynene på kort tid har udviklet et kvalificeret og kompetent tilsyn. Det fremgår også, at der som forventet på nogle områder kræves mere tid og en fortsat implementeringsindsats, for at reformens formål om et ensartet tilsyn på tværs af landet er fuldt opnået.

Socialstyrelsen og de fem socialtilsyn har i 2015, ligesom i 2014, haft et konstruktivt samarbejde om implementeringen af tilsynsreformen. Det tætte samarbejde om implementeringen af tilsynsreformen vil blive videreført med særligt fokus på de områder, hvor implementeringen endnu ikke er helt på plads.

Denne rapport baserer sig dels på de fem socialtilsyns årsrapporter og dels på data fra socialtilsynene, som Socialstyrelsen har indhentet ved hjælp af stikprøver, redegørelser og statistiske analyser.

Tallene, som ligger til grund for disse opgørelser, er oplyst af de fem socialtilsyn i forbindelse med udarbejdelsen af auditfunktionens årsrapport og er godkendt af ledelsen i hvert af de fem socialtilsyn.

Nærværende årsrapport omhandler socialtilsynenes virksomhed i 2015. I en række tilfælde indgår opgørelser for 2014 dog også som relevant reference, og nærværende rapport indeholder derfor på en række områder opgørelser, der dækker både 2014 og 2015.

I nogle tilfælde er der efter udgivelsen af socialtilsynenes årsrapporter for 2014 og 2015 sket en revidering af opgørelserne. I disse tilfælde anvendes de reviderede tal, og der kan således forekomme uoverensstemmelser mellem opgørelser

i socialtilsynenes årsrapporter for 2014 og 2015 og opgørelser i nærværende rapport udgivet af Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen tager forbehold for kvaliteten og validiteten af opgørelserne, idet der har kunnet konstateres variation i tilsynenes registreringspraksis. Opgørelserne skal derfor fortolkes med nogen forsigtighed, og er i nogle tilfælde udtryk for *niveauer* frem for eksakte opgørelser.

Resumé

Kapitel 1 i årsrapporten indeholder en kort beskrivelse af baggrunden for tilsynsreformen. Kapitel 2 opridser status på tilsynsreformen to år efter reformens ikrafttræden. Kapitel 3 beskriver Ankestyrelsens rolle og virksomhed i de første år efter reformens ikrafttræden, mens kapitel 4 giver en status på de fem socialtilsyns virksomhed to år efter tilsynsreformens ikrafttræden.

Socialtilsynenes opgaveportefølje 2014-2015

De fem socialtilsyn overtog den 1. januar 2014 ansvaret for tilsynet med 6.682 plejefamilier og 2.249 sociale tilbud og har ved udgangen af 2015 ansvaret for at føre tilsyn med 6.312 plejefamilier og 2.063 sociale tilbud.

Socialtilsynene har i løbet af 2014 og 2015 løftet en stor opgave med at godkende de eksisterende sociale tilbud og plejefamilier efter de nye regler. Denne opgave omtales i det følgende som regodkendelser. Regodkendelsesopgaven er afsluttet ved udgangen 2015, hvor alle eksisterende sociale tilbud og plejefamilier er blevet regodkendt efter de nye regler¹. I løbet af de første to år har tilsynet gennemført i alt 21.117 tilsynsbesøg hos sociale tilbud og plejefamilier – 9.726 i 2014 og 11.391 i 2015. Tilsynsbesøgene er gennemført i forbindelse med regodkendelser, driftsorienterede tilsyn og nygodkendelser.

Anmeldte og uanmeldte tilsyn

De fem socialtilsyn har i 2014 og 2015 i alt gennemført 18.428 anmeldte tilsynsbesøg og 2.689 uanmeldte tilsynsbesøg.

I 2015 gennemførte de fem socialtilsyn 10.524 anmeldte tilsynsbesøg, mens det tilsvarende tal for 2014 var 7.904.

I 2015 gennemførte de fem tilsyn 867 uanmeldte tilsynsbesøg mod 1.822 i 2014.

Samlet set steg antallet af anmeldte tilsynsbesøg således fra 2014 til 2015, mens antallet af uanmeldte tilsynsbesøg faldt i samme periode.

Nygodkendelser

De fem socialtilsyn godkendte i 2015 i alt 617 nye tilbud og plejefamilier – 61 tilbud og 556 plejefamilier.

I 2014 godkendte de fem socialtilsyn i alt 331 nye tilbud og plejefamilier – 53 tilbud og 278 plejefamilier.

¹ En række alkoholbehandlingstilbud mangler fortsat at blive regodkendt. Dette skyldes, at denne type tilbud først blev underlagt socialtilsynet den 1. januar 2016.

Socialtilsynet har dermed samlet set godkendt flere nye tilbud og plejefamilier i 2015 sammenlignet med 2014.

Tilbagekaldte godkendelser

De fem socialtilsyn tilbagekaldte i 2015 godkendelsen fra i alt 124 tilbud og plejefamilier – 18 tilbud og 106 plejefamilier.

I 2014 tilbagekaldte tilsynet godkendelsen fra i alt 31 tilbud og plejefamilier – 3 tilbud og 28 plejefamilier.

Der er således tale om en stigning i antallet af tilbagekaldte godkendelser fra 2014 til 2015, og stigningen er sket på både tilbudsområdet og plejefamilieområdet.

I alt har tilsynet i 2014 og 2015 tilbagekaldt godkendelsen fra 134 plejefamilier og 21 sociale tilbud.

Whistleblowerordningen

De fem socialtilsyn modtog i 2015 i alt 1.030 henvendelser til whistleblowerordningen.

Til sammenligning var der i 2014 i alt 853 henvendelser til whistleblowerordningen i de fem tilsyn, og der er således sket en stigning i antallet af henvendelser på ca. 20 pct.

1. Baggrund

Lov om Socialtilsyn trådte i kraft 1. januar 2014. Formålet med lovgivningen er at borgeren ydes en indsats, der er i overensstemmelse med offentlige og private tilbud efter lov om social service. Dette opnås gennem en systematisk, ensartet, uvildig og fagligt kompetent varetagelse af opgaverne med at godkende samt føre driftsorienteret tilsyn med tilbuddene og plejefamilierne.

Inden tilsynsreformen trådte i kraft, lå ansvaret for godkendelse af og tilsyn med plejefamilier og sociale tilbud placeret i den enkelte kommune. Lov om socialtilsyn ændrede denne praksis, idet ansvaret for tilsynet blev overdraget til fem kommuner, én for hver region.

1.1 Hovedelementer i tilsynsreformen²

Formålet med socialtilsynet kan overordnet opridses i fem hovedelementer;

- Et mere professionelt og uafhængigt tilsyn
- Fra tilfældige indsatser til systematisk inddragelse af viden
- Borgere i centrum
- Alle sociale døgntilbud og ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud skal godkendes
- Bedre styr på økonomien

1.1.1 Et mere professionelt og uafhængigt tilsyn

Tilsynsopgaven består i at kontrollere, at der ikke foregår snyd og misbrug på stedet, at offentlige midler bruges korrekt samt at borgerne behandles ordenligt. Derudover består opgaven også i at bidrage til at sikre og udvikle kvaliteten af tilbuddene i hele landet. Dette forudsætter, at personalet i socialtilsynene skal have stærkt fagligt indblik i bl.a. sociale metoder, pædagogik, økonomi og jura .

Der er i tilsynsreformen desuden lagt vægt på en højere grad af uvildighed i tilsynet. Dette sikres ved overdragelse af tilsynsansvaret fra kommunerne til de fem socialtilsyn. Den enkelte tilsynskommune fører ikke tilsyn med tilbud beliggende i egen kommune. Her føres tilsynet af et af de øvrige socialtilsyn.

1.1.2 Fra tilfældige indsatser til systematisk inddragelse af viden

Der stilles krav om, at alle tilbud har en professionel tilgang, og at de formår at sikre at borgeren trives og helst forbedres. Endvidere skal alle tilbud løbende opdatere deres viden og forbedre deres kompetencer samt sikre, at der sker en systematisk inddragelse af viden i indsatser til borgerne.

² Hovedelementerne i tilsynsreformen er beskrevet i den politiske aftale "Aftale om Et Nyt Socialtilsyn", der blev indgået den 25. oktober 2013 af alle partier i det daværende Folketing. Afsnit 1 er baseret på den politiske aftale og forarbejderne til lov om socialtilsyn.

1.1.3 Borgeren i centrum.

Målsætning for de sociale døgntilbud er at forbedre borgerens situation og bidrage til borgerens trivsel. I den forbindelse er det vigtigt, at den enkelte borger bliver centrum for indsatsen. Samtaler med borgerne og systematiske trivselsvurderinger er et væsentligt bidrag til at afdække svigt og udvikle kvaliteten. Derfor er der i det nye tilsyn stort fokus på borgeren. Samtidig skal bekymrende oplysninger altid viderebringes fra de visiterende kommuner til socialtilsynet.

1.1.4 Alle sociale døgntilbud og ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud skal godkendes

Alle borgere skal have adgang til samme kvalitet i indsatsen, uanset om det er kommunale eller private tilbud. Derfor skal alle sociale døgntilbud og ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud godkendes. Socialtilsynet skal desuden som led i det driftsorienterede tilsyn besøge alle omfattede tilbud mindst én gang om året

1.1.5 Bedre styr på økonomien

Det er vigtigt at tilbud til udsatte og handicappede borgere har en bæredygtig økonomi, ligesom det er vigtigt, at de økonomiske ressourcer anvendes hensigtsmæssigt og til gavn for borgerne. Derfor skal socialtilsynet godkende tilbudets samlede budget, samt have indsigt i tilbuddets regnskab, for dermed at kunne følge udviklingen i økonomien, og der stilles relevante krav til tilbuddene, som sikrer gennemsigtighed med økonomien, økonomisk soliditet og høj faglig kvalitet.

1.2 De fem kommunale socialtilsyn

Der er etableret ét socialtilsyn i hver region, som er dækningsområde for hvert socialtilsyn. Socialtilsynet er placeret i fem kommuner.

- Socialtilsyn Hovedstaden i Frederiksberg Kommune
- Socialtilsyn Øst i Holbæk Kommune
- Socialtilsyn Syd i Faaborg-Midtfyn Kommune
- Socialtilsyn Midt i Silkeborg Kommune
- Socialtilsyn Nord i Hjørring Kommune

Tilsynskommunerne har ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med alle sociale tilbud i regionen. Dette omfattede i 2015 følgende:

Plejefamilier (SEL § 66, stk. 1, nr. 1 og 2)
Private opholdssteder (SEL § 66, stk. 1, nr. 5)
Døgninstitutioner (SEL § 66, stk. 1, nr. 6)
Stofmisbrugsbehandling (SEL § 101 og § 101a)
Midlertidige botilbud til voksne (SEL § 107)

Længerevarende botilbud til voksne (SEL § 108)
Krisecentre (SEL § 109)
Herberg og forsorgshjem (SEL § 110)
Tilbud i form af hjælp og støtte (SEL § 83-87, 97, 98 og 102)
Alkoholmisbrugsbehandling (SUL § 141 (offentlig finansiering))³

Socialtilsynenes afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen, der som ankeinstans har fået til opgave med at være praksisdannende på dette område.

1.3 Socialstyrelsen

Tilsynet med sociale tilbud og plejefamilier tager afsæt i en kvalitetsmodel, der er udviklet af Socialstyrelsen. Kvalitetsmodellen består af syv temaer, herunder en række kriterier og indikatorer på kvaliteten, som tilbuddets og plejefamiliens kvalitet vurderes på baggrund af. Kvalitetsmodellen er udviklet af Socialstyrelsen med inddragelse af en række interessenter og fagspecialister på området, og Socialstyrelsen er ansvarlig for den faglige udvikling af kvalitetsmodellen.

I 2015 har Socialstyrelsen som forberedelse til en politisk opfølgning på tilsynsreformen i 2016 (se kapitel 2) gennemført en række interessentseminarer med henblik på at foretage relevante justeringer af kvalitetsmodellen.

1.3.1 Auditfunktionen

I tilknytning til socialtilsynene er der oprettet en national auditfunktion i Socialstyrelsen, der skal bidrage til en effektiv og ensartet implementering af tilsynsreformen.

Socialstyrelsen skal løbende følge praksis i socialtilsynene, herunder foretage stikprøver ligesom Socialstyrelsen løbende skal understøtte udførelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven med relevant vejledning og materiale.

Understøttelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven sker eksempelvis gennem undervisning, tematiserede læringsgrupper og dialogmøder, hvor viden, udfordringer og løsninger deles, ligesom Socialstyrelsen vejleder i forståelsen og anvendelsen af tilsynsredskaber og kvalitetsmodellen.

Socialstyrelsen følger løbende praksis i socialtilsynene, eksempelvis gennem stikprøver, afholdelse af auditforløb samt monitorering af nøgletal vedrørende tilsynenes praksis.

³ Alkoholmisbrugsbehandlingstilbud blev omfattet af Lov om socialtilsyn den 1. januar 2016

Socialstyrelsen har i 2015 gennemført en række implementeringsaktiviteter under følgende hovedoverskrifter;

- *Stikprøver*
For eksempel med fokus på tilsynenes afgørelser i forhold til sanktioner
- *Auditforløb*
For eksempel med fokus på kvalitetsvurderinger af plejefamilier, vurderinger af organisation, ledelse og kompetencer på botilbud samt uddannelse/beskæftigelse og netværk/relationer ift. børn og unge med funktionsnedsættelser
- *Deltagelse i tilsynsbesøg*
Deltagelse i en række forskellige tilsynsbesøg gennemført af socialtilsynene
- *Undervisning*
For eksempel gennemførelse af årsmøde med en række faglige workshops for tilsynskonsulenter i tilsynene
- *Monitorering*
For eksempel monitorering af forskellige nøgletal om tilsynenes brug af sanktioner, personalesammensætning og kompetencer, sagsbehandlingstider samt indberettede magtanvendelser og brugen af kvalitetsmodellen.
- *Samarbejde med tilgrænsende tilsyn*
Deltagelse i samarbejds møder med eksempelvis Sundhedsstyrelsen/Styrelsen for Patientsikkerhed, Arbejdstilsynet, Erhvervsstyrelsen og Civilstyrelsen
- *Ledelsesdialog*
For eksempel kvartalsvise møder med lederne i de enkelte tilsyn om status for implementeringen af tilsynsreformen samt facilitering af netværksmøder for faglige ledere i tilsynene
- *Møder med interessenter*
For eksempel dialog med repræsentanter for bruger- og interesseorganisationer, offentlige og private driftsherrer, administrative styregrupper under KKR og lederorganisationer på det sociale område

Auditfunktionen skal ikke som led i stikprøvekontrollen føre tilsyn med lovligheden af socialtilsynenes opgavevaretagelse.

1.3.2 Tilbudsportalen

Tilbudsportalen understøtter socialtilsynenes arbejde. Socialtilsynene anvender Tilbudsportalens oplysninger i forberedelsen af det driftsorienterede tilsyn og i behandlingen af ansøgning om godkendelse. Socialtilsynet kvalificerer oplysningerne om tilbud og plejefamilier inden de offentliggøres i Tilbudsportalen. Til-

budsportalen fungerer som udstillingsvindue for socialtilsynet, da uddrag af tilsynsrapporterne offentliggøres i Tilbudsportalen.

I 2015 har Socialstyrelsen haft fokus på at sikre en stabil drift af Tilbudsportalen. Endvidere har Socialstyrelsen haft et fortsat fokus på implementering af Tilbudsportalen og i den forbindelse gennemført undervisning målrettet samtlige tilbud omfattet af socialtilsyn.

Der er gennemført en behovsanalyse blandt brugerne af Tilbudsportalen. I forlængelse heraf blev der foretaget en række forbedringer i Tilbudsportalens indberetning samt en revision af Tilbudsportalens indhold. Socialstyrelsen påbegyndte også udviklingen af et nyt og forbedret søgeværktøj, der blev lanceret februar 2016.

2. Status på tilsynsreformen

I forbindelse med indgåelsen af den politiske aftale om tilsynsreformen blev det af forligspartierne aftalt en politisk opfølgning efter to år. I tilknytning hertil blev det aftalt, at Socialstyrelsen skal gennemføre en midtvejsevaluering efter de første to år samt en slutevaluering af tilsynsreformen efter fire år.

Socialstyrelsen gennemførte i 4. kvartal 2015 den aftalte midtvejsevaluering af tilsynsreformen.

Midtvejsevalueringen viste, at de centrale formål med tilsynsreformen og socialtilsynets etablering er realiseret, men at der også er områder, hvor implementeringen ikke er helt på plads, så socialtilsynet fuldt ud kan varetage et kompetent, systematisk og ensartet tilsyn på tværs af landet.

Midtvejsevalueringen konkluderer blandt andet at:

- Størstedelen af plejefamilierne og de sociale tilbud er tilfredse med tilsynet. Samtidig mener plejefamilierne og tilbuddene generelt, at der er en god balance mellem kontrol og dialog.
- Der er dog en gruppe på ca. 10-15 % af sociale tilbud og plejefamilier, som generelt er utilfredse med det nye socialtilsyn - det vil sige med forløbet ved seneste tilsyn samt det generelle samarbejde. Hovedparten af denne gruppe vurderer også, at tilsynet fungerer dårligere nu end tidligere.
- De nye socialtilsyn er fagligt klædt på til opgaven med at godkende og føre tilsyn og bruger generelt lovgivningen efter hensigten.
- De fem socialtilsyn vurderer generelt, at kvaliteten på de sociale tilbud og i plejefamilierne er god. Det gælder ikke mindst forhold omkring borgernes trivsel og sundhed, men også tilbuddenes og plejefamiliernes resultater i forhold til uddannelse, beskæftigelse og relationer og netværk.
- De virkemidler, der er givet i lovgivningen, er taget i brug i tilsynsarbejdet. Der er dog variation i brugen af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg, brugen af sanktioner og omfanget af, hvorledes borgerens perspektiv er blevet belyst i tilsynsprocessen.

- Whistleblowerordningen, der giver mulighed for at henvende sig anonymt til tilsynene, giver socialtilsynene oplysninger, de ellers ikke ville have fået, og som de kan bruge.

Midtvejsevalueringen⁴ kan læses i sin helhed på Socialstyrelsens hjemmeside, ligesom der er udarbejdet et kort notat med midtvejsevalueringens hovedresultater, der ligeledes findes på hjemmesiden.

Der gennemføres ved udgangen af 2017 en evaluering af tilsynsreformen efter fire år. Resultaterne af denne evaluering forventes at foreligge primo 2018.

⁴ Midtvejsevalueringen er offentliggjort på Socialstyrelsens hjemmeside:
<http://socialstyrelsen.dk/udgivelser/midtvejsevaluering-af-tilsynsreformen>

3. Vejledning og behandling af klager

Socialtilsynets afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen. Da der fortsat er tale om et forholdsvist nyt lovområde har Ankestyrelsen i 2015 haft fokus på sin opgave som praksisdannende på området. Ankestyrelsen har derfor i 2015 truffet flere principafgørelser på området. Principafgørelser er offentliggjorte anonymiserede afgørelser, som er en bindende retskilde for socialtilsynene.

Ankestyrelsen overtog den 1. august 2015 vejledningsforpligtelsen i forhold til lov om socialtilsyn. Det betyder, at kommuner og socialtilsyn har mulighed for at stille spørgsmål til Ankestyrelsens⁵ juridiske hotline eller få telefonisk vejledning indenfor lovområdet. De fleste hotlinesvar er blevet offentliggjort på Ankestyrelsens hjemmeside, så alle, der har en interesse heri, kan læse spørgsmålene og svarene.

Derudover har Ankestyrelsen også i 2015 deltaget i en række netværks- og samarbejds møder, og er løbende i dialog med Socialstyrelsen om udviklingen på området. Denne dialog har til formål at understøtte Ankestyrelsens rolle som klageinstans og praksisskabende og Socialstyrelsens rolle som auditfunktion.

Behandling af klagesager

- Ankestyrelsen modtog i 2015 cirka 100 klager over afgørelser, der var truffet i socialtilsynene – mod 40 klagesager i 2014
- Der blev i 2015 truffet afgørelse i cirka 55 sager – mod 14 i 2014
- Ankestyrelsen har offentliggjort 5 principafgørelser på området – mod 1 principafgørelse i 2014.

Iværksatte tiltag

Arbejdet med socialtilsynsområdet har vist, at der fortsat er et stort behov for vejledning. Der er tale om et forholdsvist nyt lovområde, komplekse sager og en helt ny måde at organisere godkendelses- og tilsynsarbejdet. Ankestyrelsen har derfor udbudt undervisning til socialtilsynene, som starter i efteråret 2016.

Overskriften for kurset er ”Den gode afgørelse – socialtilsynsområdet”, og kurset vil indeholde en gennemgang af de elementer, der indgår i en god afgørelse med særligt fokus på afgørelser på socialtilsynsområdet. Herudover vil kurset også fokusere på rollen som myndighed.

⁵ <https://ast.dk/om-ankestyrelsen/juridisk-hotline/>

Derudover vil Ankestyrelsen fortsat være opmærksomme på behovet for flere principafgørelser og andre vejledningstiltag.

4. Socialtilsynenes virksomhed i 2015

I dette kapitel bliver socialtilsynenes virksomhed i 2015 beskrevet for at gøre status for andet år efter tilsynsreformens ikrafttræden. Oplysningerne vil blive sammenholdt med tilsvarende oplysninger for 2014. I denne forbindelse skal det bemærkes, at de to nedslagspunkter er for spinkelt et grundlag til at kunne drage valide konklusioner omkring udviklingen i tilsynenes virksomhed.

Det skal samtidig ses i lyset af, at de to første år har båret præg af en implementeringsfase. Derudover har tilsynene haft til opgave at godkende alle plejefamilier og sociale tilbud i løbet af de første to år

I lov om socialtilsyn blev der således fastlagt en overgangsordning, og de fem socialtilsyn har som led i denne overgangsordning haft til opgave at godkende alle eksisterende tilbud og plejefamilier efter de nye regler inden den 1. januar 2016.

Samlet set har tilsynene gennemført i alt 21.117 tilsynsbesøg i de to første år, hvoraf 11.391 blev gennemført i 2015. Socialtilsynene har løftet den store opgave med at godkende eksisterende plejefamilier og sociale tilbud efter de nye regler inden for de to første år efter tilsynsreformens ikrafttræden den 1. januar 2014.

Tilsynenes opgaveportefølje bestod ved udgangen af 2015 af 6.312 plejefamilier og 2.063 sociale tilbud.

4.1 Tilsynets økonomi og finansiering

Socialtilsynets drift finansieres af kommunerne efter objektive kriterier og ved opkrævning af omkostningsbaserede takster for godkendelse og driftsorienteret tilsyn.

Opgaverne i forbindelse med godkendelse af og tilsyn med generelt godkendte plejefamilier og kommunale plejefamilier finansieres af kommunerne i hver region efter objektive kriterier. Det betyder, at den enkelte kommunes andel af finansieringen fastsættes på baggrund af kommunens andel af 0-17 årige i socialtilsynets dækningsområde

Tilsyn med sociale tilbud er finansieret ved omkostningsbaserede takster. Det enkelte tilbud afholder selv udgiften for tilsynsbesøg. Taksterne differentieres efter tilbuddets størrelse og tilsynets omfang, og der fastsættes en særlig takst for godkendelse af væsentlige ændringer i allerede eksisterende godkendelser.

Tilsynstakster

Tilsynstaksterne fastlægges som gennemsnitlige takster ud fra de budgetterede omkostninger med undtagelse af taksten for skærpet tilsyn, der er fastsat til at udgøre 25 pct. af den almindelige tilsynstakst. Hver takstkategori er desuden differentieret i forhold til antal pladser i tilbuddet, hvor det bærende princip er, at jo flere pladser et tilbud rummer, desto højere er taksten for tilsyn.

Socialtilsynenes takster i 2015 fremgår af tabellen nedenfor.

Tabel 1. Socialtilsynenes takster i 2015

Tilsyn med tilbud (og herunder regodkendelser i 2015)

	Nord	Midt	Syd	Øst	HST
0-7 pladser	34.245	33.613	31.513	31.573	28.378
8-24 pladser	41.094	40.336	37.815	37.888	34.054
25-49 pladser	68.490	67.227	63.025	63.147	56.756
50+ pladser	102.734	100.840	94.538	94.720	85.134

Nygodkendelse af tilbud

	Nord	Midt	Syd	Øst	HST
0-7 pladser	16.882	16.209	19.922	21.329	22.876
8-24 pladser	20.258	19.451	23.907	25.594	27.451
25-49 pladser	33.763	32.418	39.845	42.657	45.752
50+ pladser	50.645	48.627	59.767	63.986	68.628

Væsentlige ændringer af eksisterende godkendelse

	Nord	Midt	Syd	Øst	HST
0-7 pladser	8.441	8.104	9.961	10.664	11.438
8-24 pladser	10.129	9.725	11.953	12.797	13.726
25-49 pladser	16.882	16.209	19.922	21.329	22.876
50+ pladser	25.322	24.313	29.883	31.993	34.314

Skærpet tilsyn

	Nord	Midt	Syd	Øst	HST
0-7 pladser	8.561	8.403	7.878	7.893	7.094
8-24 pladser	10.273	10.084	9.454	9.472	8.513
25-49 pladser	17.122	16.807	15.756	15.787	14.189
50+ pladser	25.684	25.210	23.634	23.680	21.283

På baggrund af en sammenligning mellem oplysningerne i tabellen ovenfor og taksterne for 2014, som fremgår af Socialstyrelsens årsrapport om socialtilsynenes virksomhed i 2014, kan det konstateres, at socialtilsynenes takster generelt er faldet fra 2014 til 2015. Det kan fremhæves, at særligt taksterne for skærpede tilsyn er faldet. Et gennemsnit på tværs af de fem socialtilsyns takster for skærpede tilsyn i henholdsvis 2014 og 2015 viser et fald på over 40 pct.

Tilsynenes samlede indtægter

I 2015 var den samlede indtægt for de fem socialtilsyn på cirka 218 mio. kr. Det svarer til en lille stigning i forhold til 2014, hvor den samlede indtægt for tilsynene var 215 mio. kr. Fordelingen mellem tilsynene fremgår af tabellen nedenfor.

Tabel 2. Socialtilsynenes samlede indtægter i 2014-2015 (mio. kr.)

	2014	2015
Nord	31,6	32,9
Midt	47,2	48,3
Syd	47,6	50,0
Øst	43,7	44,2
Hovedstaden	45,0	42,8
I alt	215,0	218,2

Tabellen nedenfor viser fordelingen mellem objektiv finansiering og indtægterne fra tilsynstakster. Indtægterne er opgjort som andele af socialtilsynets samlede indtægter. Med undtagelse af Socialtilsyn Hovedstaden stammer over halvdelen af tilsynenes samlede indtægter fra den objektive finansiering.

Tabel 3. Socialtilsynenes indtægter i 2015 fordelt på indtægtstype

	Nord	Midt	Syd	Øst	HST
Andel af indtægter fra objektiv finansiering, pct.	53,6	53,5	51,6	55,0	40,7
Andel af indtægter fra tilsynstakster, pct.	46,3	46,5	48,4	45,0	59,3

Tilkøbsydelse

Socialtilsynene kan udbyde konsulentbistand og undervisning, der er relateret til tilsynets tilsyns- og socialfaglige viden til en kommune, en region eller et tilbud.

Det kan f.eks. være tilfældet, hvor socialtilsynet tilbyder kurser eller undervisning til kommuner eller tilbud om emner, der relaterer sig til socialtilsynets virksomhed. Det kan desuden gøre sig gældende i sager, hvor socialtilsynet eksempelvis varetager det sagsforberedende arbejde for andre tilsynsmyndigheder, eller hvor socialtilsynet varetager det driftsorienterede tilsyn med andre typer af tilbud efter serviceloven efter delegation fra den stedlige kommunalbestyrelse.

Det betyder, at tilsynene kan opnå indtjening i form af tilkøbsydelse. Disse indtægter fremgår af tabellen nedenfor opgjort som andelen de samlede indtægter.

Tabel 4. Indtægter fra tilkøbsydelse i 2015

	Nord	Midt	Syd	Øst	HST
Tilsynenes indtægter i alt, mio. kr.	32,9	48,2	50,0	44,2	42,8
Andel af indtægter fra tilkøbsydelse, pct.	0,4	0,1	0,1	3,3	0,0

Note: Procenterne er udregnet på baggrund af socialtilsynenes besvarelser på en dataforespørgsel i maj 2016 om udbud og salg af konsulentydelse i 2015 og 2016.

Nedenfor fremgår en oversigt over det faglige indhold af de tilkøbsydelse, som de fem socialtilsyn udbød i 2015.

Tabel 5: Socialtilsynenes udbudte tilkøbsydelse i 2015

Nord	<ul style="list-style-type: none"> • Konsulentbistand og undervisning, der er relateret til tilsynsfaglig eller socialfaglig viden, fx tilsyn med tilbud efter servicelovens §§ 103-104
Midt	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen*
Syd	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen*
Øst	<ul style="list-style-type: none"> • Tilsyn med plejecentre • Tilsyn med friplejeboliger • Tilsyn med hjemmeplejeordninger • Tilsyn med tilbud efter servicelovens §§ 103-104 • Tilsyn med alkoholbehandling • Sagsbehandling af magtanvendelse i ældreområdet • Tilsyn med julemærkehjem
Hovedstaden	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen

Note: Oplysningerne stammer fra en dataforespørgsel foretaget af Socialstyrelsen i maj 2016 om socialtilsynenes udbud og salg af konsulentydelse i henholdsvis 2015 og 2016.

* Socialtilsyn Syd og Midt udbød ikke konsulentydelse i 2015, men modtog konkrete forespørgsler på mindre konsulentopgaver, som de udførte.

4.2 Personale og kompetencer i tilsynet

Et af formålene med tilsynsreformen er at sikre, at tilsynet kan udfordre tilbudene på deres pædagogiske tilgang, på deres behandling af borgerne og på deres styringsmæssige forhold som for eksempel økonomien.

Det fremgår af tabellen nedenfor, at størstedelen af de årsværk, der er ansat i de fem socialtilsyn, udgøres af tilsynskonsulenter, idet 78 pct. af det samlede antal årsværk er tilsynskonsulenter, mens cirka 16 pct. er administrativt personale.

Derudover fremgår det af tabellen, at Socialtilsyn Nord er mindst med sine knap 54 årsværk, mens Socialtilsyn Syd er det største socialtilsyn med 90 årsværk. I udgangspunktet er det omfanget af de tilsynsopgaver, som socialtilsynet skal løse, som er grundlag for personalegruppens størrelse.

Tabel 6. Antallet af årsværk i de fem socialtilsyn, fordelt på funktioner

	Ledelse	Stab og administration	Tilsynskonsulenter	I alt
Nord	4,0	12,4	37,4	53,8
Midt	4,0	10,3	64,2	78,5
Syd	6,0	15,0	69,0	90,0
Øst*	5,0	10,6	56,8	72,4
Hovedstaden	5,0	7,8	49,6	62,4
I alt	24,0	56,1	277,0	357,1

* Antallet af årsværk i Øst er afrundet til ét decimal for at gøre tallene sammenlignelige.

Hvis man ser på personalesammensætningen i tilsynene, har størstedelen af det samlede antal årsværk en pædagogisk eller en socialfaglig baggrund. Det fremgår således af tabellen nedenfor, at 73 pct. har en uddannelsesmæssig baggrund som enten pædagog, socialrådgiver eller socialformidler. Alle socialtilsynene har kompetencer inden for jura, økonomi og socialfaglige metoder.

Tabel 7: Antallet af årsværk i de fem socialtilsyn, fordelt på uddannelsesbaggrund

	Kontoruddannede	Pædagoger	Socialrådgivere og socialformidlere	Sundhedsfaglige medarbejdere	Økonomer og revisorer	Jurister	Andre akademikere	Andre	I alt
Nord	4,0	17,9	22,5	2,0	0,0*	3,0	1,0	3,4	53,8
Midt	4,3	25,1	28,1	3,0	2,0	4,0	9,0	2,0	78,5
Syd	7,0	25,0	45,0	0,0	3,0	1,0	9,0	0,0	90,0
Øst	3,7	36,1	14,7	4,0	3,0	2,9	6,0	2,0	72,4
HST	1,0	33,6	14,0	1,0	3,0	4,0	5,0	0,8	62,4
I alt	20,0	137,7	124,3	10,0	11,0	14,9	30,0	8,2	357,1

* Socialtilsyn Nord oplyser, at de har ansat to økonomikonsulenter der er registreret under "Andet" samt "Andre akademikere".

4.3 Tilsynenes opgaveporteføljer

De fem socialtilsyn har med tilsynsreformen fået ansvaret for at godkende og at føre driftsorienteret tilsyn med plejefamilier og sociale tilbud. De overtog således den 1. januar 2014 ansvaret for tilsynet med 6.682 plejefamilier og 2.249 sociale tilbud.

Tabellen nedenfor viser det samlede antal plejefamilier og sociale tilbud, som er opgjort af socialtilsynene ved udgangen af henholdsvis 2014 og 2015.

Tabel 8. De fem socialtilsyns opgaveporteføljer i 2014-2015

	Plejefamilier		Sociale tilbud		I alt	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Nord	1.038	1.087	378	324	1.416	1.411
Midt	1.648	1.521	407	365	2.055	1.886
Syd	1.590	1.515	466	444	2.056	1.959
Øst	1.455	1.233	459	410	1.914	1.643
Hovedstaden	951	956	539	520	1.490	1.476
I alt	6.682	6.312	2.249	2.063	8.931	8.375

Det fremgår af tabellen, at der fra 2014 til 2015 er sket et fald både i antal plejefamilier og antal sociale tilbud. Det skal i den forbindelse dog bemærkes, at det er vanskeligt at drage valide konklusioner på baggrund af de to nedslagspunkter, som årsrapporten behandler.

Det skal derudover understreges, at opgaveporteføljerne er dynamiske og derfor løbende ændrer sig, hvilket blandt andet kan skyldes sammenlægninger af tilbud, oprettelse af nye tilbud eller ophør og lukning af plejefamilier og sociale tilbud.

Der findes ikke strukturerede opgørelser over årsagerne til ophørte tilbud.

Socialstyrelsen har i midtvejsevalueringen vurderet, at årsagerne er sammensatte – og eksempelvis kan være at:

- nogle tilbud er registreret som ophørt efter en generel oprydning på Tilbudsportalen, hvor nogle allerede ophørte tilbud ikke var fjernet af driftsherren, men som en del af regodkendelsesprocessen i 2014-2015 er blevet det af socialtilsynet
- nogle tilbud er ophørt, fordi de ikke ønsker at opretholde en godkendelse under det nye regelsæt og dermed indgå i regodkendelsesprocessen i 2014-2015
- nogle tilbud er ophørt, fordi der ikke længere var efterspørgsel efter deres målgruppe/ydelser, eller fordi de ikke var økonomisk bæredygtige
- nogle tilbud er ophørt, fordi tilbuddet ikke har været benyttet til det godkendte formål i en sammenhængende periode på to år (jf. § 5, stk. 6 i lov om socialtilsyn)
- nogle tilbud er blevet nedlagt som selvstændige organisatoriske enheder og indgår i stedet for som en afdeling i et andet tilbud (tilbud med flere afdelinger eller centerkonstruktioner).

Socialstyrelsen vurderer ligeledes i midtvejsevalueringen, at det især er de helt små tilbud uden afdelinger, der ophører. Der kan registreres en svag foreløbig tendens til, at flere offentlige tilbud (kommunale og – i særlig grad – regionale tilbud) ophører som selvstændige juridiske enheder. Antagelsen er, at der er tale

om mindre offentlige tilbud, der bliver lagt ind under et andet tilbud som en afdeling.

4.4 Gennemførte nygodkendelser

Socialtilsynene har ansvaret for at behandle ansøgninger om godkendelse fra nye plejefamilier og sociale tilbud. På baggrund af alle temaerne i kvalitetsmodellen skal tilsynene vurdere, hvorvidt der er den fornødne kvalitet i ansøgende plejefamilie eller sociale tilbud.

Af tabellen nedenfor fremgår det samlede antal nygodkendelser i både 2014 og 2015. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det er datoen, hvor en ansøgning er færdigbehandlet, der er afgørende for, hvilket år den bliver talt med i. Ansøgninger, der blev modtaget i 2015, men som inden årsskiftet ikke var færdigbehandlet, vil derfor først fremgå i opgørelsen for 2016.

Tabel 9. Antallet af nygodkendelser i 2014 og 2015

	Plejefamilier		Sociale tilbud		I alt	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Nord	28	123	11	11	39	134
Midt	140	162	10	7	150	169
Syd	31	111	9	10	40	121
Øst	42	80	11	13	53	93
Hovedstaden	37	80	12	20	49	100
I alt	278	556	53	61	331	617

Af tabellen fremgår det, at der i 2015 blev nygodkendt næsten dobbelt så mange plejefamilier som i 2014, og at der var en svag stigning i antallet af nygodkendte sociale tilbud i samme periode.

4.5 Gennemførte regodkendelser

Som led i tilsynsreformen fik de fem socialtilsyn til opgave inden den 1. januar 2016 at godkende alle de plejefamilier og sociale tilbud, der var godkendt som generelt egnede ved socialtilsynslovens ikrafttræden den 1. januar 2014.

Tabellen nedenfor viser antallet af regodkendelser for hele regodkendelsesperioden i 2014-2015. Af tabellen fremgår det, at tilsynene har regodkendt væsentligt flere tilbud og plejefamilier i 2015 sammenlignet med 2014. Fra i alt 2.091 i 2014 til 5.331 i 2015.

Tabel 10. Antallet af regodkendelser i 2014-2015

	Plejefamilier		Sociale tilbud		I alt	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Nord	268	617	116	196	384	813
Midt	337	1.005	93	266	430	1.271
Syd	471	719	88	328	559	1.047
Øst	286	890	55	326	341	1.216
Hovedstaden	150	703	227	281	377	984
I alt	1.512	3.934	579	1.397	2.091	5.331

Alle fem socialtilsyn har oplyst, at de har regodkendt alle sociale tilbud og plejefamilier. Tilsynene har med andre ord nået den store regodkendelsesopgave, der jf. afsnit 4 ovenfor blev fastlagt med overgangsordningen.

På plejefamilieområdet var der dog ved årsskiftet i alt 12 plejefamilier, der ikke var regodkendt. Det drejer sig om henholdsvis otte plejefamilier i Socialtilsyn Syd og fire plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstaden. Dette skyldtes blandt andet tekniske udfordringer, misforståelser i planlægningen af tilsynet og meget sene overdragelser fra de kommuner, tilsynet overtog ansvaret for tilsynet fra. De 12 plejefamilier blev regodkendt i januar 2016.

4.6 Gennemførte tilsynsbesøg

Socialtilsynene skal ifølge socialtilsynslovens § 7, stk. 3, aflægge alle plejefamilier og sociale tilbud minimum et årligt tilsynsbesøg.

De fem socialtilsyn har oplyst, at de har gennemført de lovpligtige tilsynsbesøg på sociale tilbud i 2015. På plejefamilieområdet manglede der dog i alt 20 tilsynsbesøg for at leve op til kravet om mindst et årligt tilsynsbesøg. Det drejer sig om én plejefamilie i Socialtilsyn Nord, 15 plejefamilier i Socialtilsyn Syd og fire plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstaden. Dette skyldtes blandt andet tekniske udfordringer, misforståelser i planlægningen af tilsynet og sene overdragelser til socialtilsynene fra de ansvarlige kommuner.

Tabellen nedenfor viser antallet af gennemførte anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg fordelt på de enkelte socialtilsyn. Det fremgår, at der i alt blev gennemført 11.391 tilsynsbesøg i 2015. Det svarer til en stigning på cirka 17 pct. i forhold til 2014, hvor der i alt blev gennemført 9.726 tilsynsbesøg.

Det skal bemærkes, at tilbud med mange afdelinger og tilbud med påbud eller skærpet tilsyn typisk får flere tilsynsbesøg i løbet af et år end andre tilbud. Antallet af gennemførte *tilsynsbesøg* er derfor typisk højere end antallet af *tilsyn*.

Tabel 11. Antallet af gennemførte anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg i 2014-2015

	Anmeldte		Uanmeldte		I alt	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Nord	490	1.437	919	304	1.409	1.741
Midt	2.079	2.469	144	121	2.223	2.590
Syd	1.853	2.299	267	134	2.120	2.433
Øst	1.924	2.388	195	130	2.119	2.518
Hovedstaden	1.558	1.931	297	178	1.855	2.109
I alt	7.904	10.524	1.822	867	9.726	11.391

Tilsynene har ifølge lov om socialtilsyn § 7, stk. 2, nr. 1, mulighed for at gennemføre uanmeldte tilsynsbesøg. En fordel ved uanmeldte besøg, er, at tilsynet kan opnå bedre indblik i dagligdagen og den umiddelbare omgang med plejebørnene og borgerne. Ulempen ved uanmeldte tilsynsbesøg er omvendt, at det kan være uhensigtsmæssigt at henvende sig til beboeren med et særligt behov for stabilitet og forudsigelighed uden forudgående at give tilbuddet lejlighed til at forberede beboeren på dette. Derfor skal der tages højde for målgruppen i tilrettelæggelsen af et tilsynsbesøg.

Af tabellen nedenfor fremgår det, at andelen af uanmeldte tilsynsbesøg i 2015 cirka udgjorde 8 pct. af det samlede antal gennemførte tilsynsbesøg. Det er en væsentlig ændring i forhold til 2014, hvor andelen udgjorde cirka 19 pct. Sidstnævnte fremgår af Socialstyrelsens årsrapport om socialtilsynenes virksomhed i 2014.

Tabel 12. Anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg i 2015

		Anmeldte	Uanmeldte	I alt
Plejefamilier	Antal	7.508	313	7.821
	Andel	96 pct.	4 pct.	100 pct.
Sociale tilbud	Antal	3.016	554	3.570
	Andel	84 pct.	16 pct.	100 pct.
I alt	Antal	10.524	867	11.391
	Andel	92 pct.	8 pct.	100 pct.

Der ses desuden en tendens til, at tilsynene samlet set gør mere brug af muligheden for uanmeldte tilsynsbesøg på sociale tilbud end hos plejefamilier. Det fremgår af tabellen ovenfor, at andelen af uanmeldte tilsynsbesøg hos plejefamilierne i 2015 blot udgør omtrent 4 pct. af det samlede antal tilsynsbesøg hos plejefamilierne, mens andelen af uanmeldte tilsynsbesøg på sociale tilbud udgør cirka 16 pct. af det samlede antal tilsynsbesøg på sociale tilbud.

4.7 Iværksatte sanktioner

Socialtilsynet har mulighed for at iværksætte forskellige former for sanktioner, såfremt tilbuddet eller plejefamilien ikke lever op til den fornødne kvalitet. I lov

om socialtilsyn er der lagt op til, at der forud for iværksatte sanktioner, herunder skærpet tilsyn og ophør af godkendelse, har været en dialog mellem socialtilsynet og det pågældende tilbud om de forhold, som opleves som kritisable. Tilbudet har således mulighed for at rette op på disse forhold hurtigst muligt og inden en sanktion eventuelt iværksættes.

Det forudsættes således, at tilsynene gennem dialog med tilbuddene bidrager til at udvikle kvaliteten af tilbuddene. Et eventuelt lavt eller højt niveau af iværksatte sanktioner er derfor ikke udtryk for, at tilsynene ikke har fokus på og arbejder med at udvikle kvaliteten på tilbuddene.

Nedenfor fremgår niveauet for godkendelser med vilkår, påbud og skærpede tilsyn, tilbagekaldte godkendelser og ophørte tilbud og plejefamilier i 2014 og 2015.

Det fremgår af de nedenstående tabeller, at antallet af iværksatte sanktioner er steget fra 2014 til 2015. Stigningen i antallet af iværksatte sanktioner skal dog ses i lyset af, at der i 2015, jf. afsnit 4.5, blev gennemført langt flere regodkendelser i 2015 end i 2014.

Godkendelser med vilkår

Socialtilsynet kan i forbindelse med en godkendelse (nygodkendelse eller regodkendelse i 2014-2015) fastsætte vilkår, hvis opfyldelse er en betingelse for godkendelsen. Sanktionen anvendes alene i forbindelse med nygodkendelse eller regodkendelse af et tilbud eller en plejefamilie, og finder således ikke anvendelse i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn.

For at socialtilsynet kan give en betinget godkendelse, må det anses for værende overvejende sandsynligt, at tilbuddet efterfølgende vil kunne opfylde betingelsen.

I tabellen nedenfor ses antallet af godkendelser med vilkår for tilbudsområdet og plejefamilieområdet i henholdsvis 2014 og 2015.

Tabel 13. Antal godkendelser med vilkår

	Plejefamilier		Tilbud		I alt	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Nord	1	15	53	144	54	159
Midt	10	14	0	12	10	26
Syd	12	29	23	71	35	100
Øst	6	29	7	111	13	140
Hovedstaden	3	37	46	119	49	156
I alt	32	124	129	447	161	581

Note: Antallet af godkendelser med vilkår skal ses i sammenhæng med tilsynenes samlede portefølje af tilbud og plejefamilier, der jf. tabel 8 varierer væsentligt. Det skal ligeledes bemærkes, at tallene ikke dækker over antallet af tilbud, der er blevet godkendt med vilkår, men derimod antallet af gange, tilsynet har anvendt sanktionen 'godkendelse med vilkår'. I de tilfælde, hvor et vilkår forlænges, vil det optræde flere gange i opgørelsen.

Tabellen viser, at antallet af godkendelser med vilkår både i 2014 og 2015 er størst på tilbudsområdet. Derudover fremgår det, at der samlet set er sket en stigning i antallet af godkendelser med vilkår fra 2014 til 2015 på både plejefamilieområdet og tilbudsområdet. Det er en gennemgående tendens i de fem socialtilsyn, idet der i alle fem tilsyn er sket en stigning i antallet fra 2014 til 2015.

Stigning i antallet af godkendelser med vilkår skal, jf. afsnit 4.5 ses i lyset af, at tilsynene har foretaget langt flere regodkendelser i 2015 end i 2014.

Tabellen viser desuden, at antallet af godkendelser med vilkår i 2015 varierer imellem de fem socialtilsyn. Socialtilsyn Midt har i 2015 godkendt under 30 tilbud og plejefamilier med vilkår, mens de øvrige fire socialtilsyn i 2015 hver har godkendt mellem 100 og ca. 160 tilbud og plejefamilier med vilkår.

Påbud

Der kan udstedes påbud over for tilbuddene, hvis der ved driftstilsyn eller re-godkendelse konstateres forhold, som tilbuddet skal rette op på som forudsætning for en fortsat godkendelse, jf. lov om socialtilsyn § 8, stk. 2. Tilsynet skal anføre en frist for opfyldelsen af påbuddet. Tabellen nedenfor viser antal iværksatte påbud udstedt på tilbudsområdet og plejefamilieområdet i henholdsvis 2014 og 2015.

Tabel 14. Antal iværksatte påbud

	Plejefamilier		Tilbud		I alt	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Nord	3	6	31	45	34	51
Midt	0	0	26	9	26	9
Syd	6	7	5	26	11	33
Øst	8	1	10	14	18	15
Hovedstaden	5	8	38	52	43	60
I alt	22	22	110	146	132	168

Note: Antallet af påbud skal ses i sammenhæng med tilsynenes samlede portefølje af tilbud og plejefamilier, der jf. tabel 8 varierer væsentligt. Det skal ligeledes bemærkes, at tallene ikke dækker over antallet af tilbud, der

har modtaget et påbud, men derimod antallet af gange, tilsynet har anvendt sanktionen 'påbud'. I de tilfælde, hvor et påbud forlænges, vil det optræde flere gange i opgørelsen.

Det fremgår af tabellen at der også i antallet af påbud samlet set er sket en stigning fra 2014 til 2015. Dette skal ligeledes ses i sammenhæng med, at tilsynene har foretaget langt flere regodkendelser i 2015 end i 2014. Derudover viser tabellen, at der imellem de fem socialtilsyn er variation i omfanget af iværksatte påbud i 2015, hvor Socialtilsyn Midt iværksatte færrest påbud (9), mens Socialtilsyn Nord (51) og Socialtilsyn Hovedstaden (60) iværksatte flest påbud i 2015. Ligeledes ses mellem de fem socialtilsyn variation i udviklingen fra 2014 til 2015. Antallet af iværksatte påbud er således steget i Socialtilsyn Nord, Syd, og Hovedstaden, mens antallet er faldet i Socialtilsyn Midt og Socialtilsyn Øst.

Skærpet tilsyn

Et tilbud kan blive underlagt et skærpet tilsyn, hvis der viser sig bekymrende eller kritisable forhold i forbindelse med et driftstilsyn eller en regodkendelse af tilbuddet jf. lov om socialtilsyn § 8. Ved et skærpet tilsyn føres et intensiveret tilsyn med tilbuddet, og tilbuddet pålægges et eller flere påbud, som tilbuddet skal rette op på for at kunne opnå en fortsat godkendelse. Afgørelse om skærpet tilsyn træffes for tre måneder ad gangen. Hvis et skærpet tilsyn forlænges yderligere 3 måneder, optræder det som et nyt skærpet tilsyn.

Tabellen nedenfor viser antallet af skærpede tilsyn på plejefamilieområdet og tilbudsområdet i henholdsvis 2014 og 2015.

Table 15. Antal skærpede tilsyn

	Plejefamilier		Tilbud		I alt	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Nord	0	1	4	13	4	14
Midt	0	0	8	5	8	5
Syd	0	1	3	8	3	9
Øst	1	0	3	7	4	7
Hovedstaden	2	0	5	9	7	9
I alt	3	2	23	42	26	44

Note: Antallet af skærpede tilsyn skal ses i sammenhæng med tilsynenes samlede portefølje af tilbud og plejefamilier, der jf. tabel 8 varierer væsentligt. Det skal ligeledes bemærkes, at tallene ikke dækker over antallet af tilbud, hvor der er blevet iværksat et skærpet tilsyn, men derimod antallet af gange, tilsynet har anvendt sanktionen 'skærpet tilsyn'. I de tilfælde, hvor et skærpet tilsyn forlænges, vil det optræde flere gange i opgørelsen.

Tabellen viser, at det der indenfor tilbudsområdet er sket en stigning i antallet af skærpede tilsyn på tilbudsområdet fra 2014 til 2015. Denne stigning skal, som ovenfor nævnt, ses i sammenhæng med, at tilsynene har foretaget flere regodkendelser i 2015 end i 2014.

Ikke-godkendte tilbud og plejefamilier

I forbindelse med regodkendelserne og i det driftsorienterede tilsyn har der været tilbud, hvor tilsynene har vurderet, at kvaliteten af tilbuddet har været utilstrækkelig, hvorfor tilsynene har tilbagekaldt godkendelsen. Tabellen nedenfor viser antallet af godkendelser, som med en myndighedsafgørelse er trukket tilbage af tilsynene i henholdsvis 2014 og 2015.

Tabel 16. Antal tilbagekaldte godkendelser

	Plejefamilier		Tilbud		I alt	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Nord	1	16	0	0	1	16
Midt	3	18	0	7	3	25
Syd	7	35	2	2	9	37
Øst	11	13	1	7	12	20
Hovedstaden	6	24	0	2	6	26
I alt	28	106	3	18	31	124

Note: Antallet af tilbagekaldte godkendelser skal ses i sammenhæng med tilsynenes samlede portefølje af tilbud og plejefamilier, der jf. tabel 8 varierer væsentligt.

Tabellen viser, at der er sket en stigning i antallet af tilbagekaldte godkendelser fra 2014 til 2015. Stigningen gør sig særligt gældende på plejefamilieområdet, men også på tilbudsområdet er det sket en stigning. Ligesom stigningen i brugen af de øvrige sanktionsmuligheder skal denne stigning ses i sammenhæng med, at tilsynene, i 2015, jf. afsnit 4.5, har foretaget væsentligt flere regodkendelser end i 2014.

4.8 Whistleblowerordningen

Med det nye socialtilsyn blev der indført en såkaldt "whistleblowerordning" jf. § 11 i lov om socialtilsyn. Socialtilsynene tager imod henvendelser telefonisk, skriftligt og ved personligt fremmøde. Alle fem tilsyn har etableret en særlig "whistleblower"-telefon, ligesom der er adgang til en skriftlig webformular via tilsynenes hjemmesider.

Tilsynene registrerer henvendelserne enkeltvis. Dette uanset om der er flere anmeldere om det samme forhold eller om en anmelder henvender sig flere gange. Nedenfor vises antallet af henvendelser for hver tilsynsenhed og tilbudstype i 2015.

Tabel 17. Antal henvendelser efter § 11 (whistleblowerordningen) i 2015

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hst	I alt
I alt	202	206	220	230	172*	1.030

**Hertil kommer 30 henvendelser, som ligger uden for socialtilsynets kompetenceområde.*

Til sammenligning var der i 2014 i alt 853 henvendelser til whistleblowerordningen i de fem tilsyn. Der er således sket en stigning i antallet af henvendelser på 21 pct.

Midtvejsevalueringen af tilsynsreformen udarbejdet januar 2016 viser, at henvendelserne til de fem socialtilsyn primært har givet anledning til anmeldte eller uanmeldte tilsynsbesøg samt anden videre undersøgelse (Midtvejsevaluering af tilsynsreformen s. 31-32).

Evalueringen viser desuden, at det primært er pårørende, nuværende og tidligere medarbejdere eller andre (naboer, bekendte mm), der anvender ordningen. Det er således i mindre grad nuværende eller tidligere beboere eller plejebørn, der benytter ordningen (Midtvejsevaluering af tilsynsreformen s. 30).

Endelig viser Midtvejsevalueringen, at årsagerne til henvendelserne hovedsageligt vedrører ledelse, socialfaglige kompetencer og pædagogik (Midtvejsevaluering af tilsynsreformen s. 30).

Det er socialtilsynenes vurdering, at der er et godt kendskab til ordningen, og at det anvendes efter formålet. Tilsynene peger desuden på, at ordningen har bidraget til oplysninger, som socialtilsynene ellers ikke ville komme i besiddelse af. Dog nævnes også, at det kan være en udfordring at undersøge oplysningerne til bunds, idet socialtilsynet ikke må forholde tilbud eller plejefamilier de modtagne oplysninger.

Socialtilsynene oplyser, at de informerer om whistleblowerordningen på deres respektive hjemmesider. Derudover fortælles der om ordningen i forbindelse med tilsynsbesøg ligesom oplysninger om ordningen er trykt på forskellige trykte materialer fra tilsynene, herunder eksempelvis visitkort, plakater og foldere.

Det er Socialstyrelsens vurdering, at whistleblowerordningen er blevet implementeret efter hensigten i socialtilsynene, at kendskabet til ordningen er blevet formidlet til relevante målgrupper og bidrager med vigtige oplysninger til tilsynsarbejdet, som tilsynene ellers sandsynligvis ikke ville være kommet i besiddelse af.

4.9 Inddragelse af borgerens perspektiv

Et centralt element i tilsynsreformen er, at borgeren er i centrum og bliver hørt. Af forarbejderne til socialtilsynsloven fremgår det derfor, at der skal sikres fokus på borgeren i det driftsorienterede tilsyn eksempelvis ved at stille krav om, at borgeren høres.

I forbindelse med Socialstyrelsens midtvejsevaluering af tilsynsreformen fra januar 2016 har Socialstyrelsen sat fokus på inddragelse af borgerens perspektiv., Socialstyrelsen har i den forbindelse konstateret, at der er tilsyn, som tilsyneladende foregår uden samtaler med børn/borgere og deres pårørende. Dette gælder både på tilbudsområdet og i særlig grad på plejefamilieområdet. På baggrund af en opfølgende dialog mellem Socialstyrelsen og socialtilsynene vurderes dette forhold dog i nogen grad at være udtryk for en mangelfuld registreringspraksis.

I de tilfælde, hvor borgernes perspektiv er blevet inddraget, er borgeren den kilde, der oftest bliver hørt ved driftsorienterede tilsyn sammenholdt med andre kilder såsom pårørende og borgerens handlekommune

Samlet set har Socialstyrelsen i forbindelse med midtvejsevalueringen konstateret, at det på nuværende tidspunkt er vanskeligt at drage valide konklusioner om tilsynenes inddragelse af borgernes perspektiv, fordi datakvaliteten på området er særdeles lav.

Socialstyrelsen har særligt fokus på at følge, hvordan og i hvilket omfang borgerens perspektiv bliver inddraget i tilsynet. Socialstyrelsen vil på den baggrund iværksætte en stikprøveundersøgelse med henblik på at afdække omfanget af tilsynenes inddragelse af borgerens perspektiv i forbindelse med de driftsorienterede tilsyn. Samtidig skal stikprøven afdække, hvordan borgerens perspektiv indgår i tilsynenes faglige kvalitetsvurderinger.

4.10 Tilbuddenes kvalitet

Socialtilsynet har ansvar for at føre tilsyn med alle sociale tilbud og plejefamilier i Danmark. Dette giver mulighed for at opnå et indblik i udviklingen og kvaliteten på området. Udover at føre tilsyn med tilbud og plejefamilier følger tilsynene den overordnede udvikling i kvaliteten i tilbud og plejefamilier og tager i tilrettelæggelsen af tilsynet afsæt heri.

De fem socialtilsyn skal udarbejde en årsrapport om tilbuddenes kvalitet herunder socialtilsynenes generelle overvejelser om kvaliteten i de tilbud, der er omfattet af socialtilsynet samt den faglige og organisatoriske udvikling i tilbuddene jf. bekendtgørelsen til lov om socialtilsyn § 11.

Vurderingen af et tilbuds kvalitet sker ud fra en samlet, faglig vurdering inden for rammerne af temaerne i kvalitetsmodellen under hensyn til tilbuddets karakter og målgruppe.

Kriterierne og indikatorerne under hvert tema angiver forhold, som socialtilsynet skal bedømme kvaliteten i tilbuddet ud fra. Bedømmelsen af indikatorer og

kriterier skal understøtte socialtilsynets samlede vurdering af, om tilbuddet har fornøden kvalitet.

Indikatorerne bedømmes efter en skala fra 1 (I meget lav grad opfyldt) til 5 (I meget høj grad opfyldt).

Bedømmelsen af indikatorerne giver grundlag for bedømmelse af kriterierne og resulterer i en samlet, skriftlig bedømmelse for hvert tema.

Til belysning af tilbuddenes generelle kvalitet har de fem socialtilsyn i årsrapporterne for 2015 udvalgt én indikator for hvert af de 7 temaer i kvalitetsmodellen. De fem socialtilsyn har desuden valgt at belyse kvaliteten i en opdeling på henholdsvis voksenområdet, børne- og ungeområdet samt plejefamilieområdet. Det fælles indikatorsæt består således af syv indikatorer på voksenområdet, syv indikatorer på børne- og ungeområdet og syv indikatorer på plejefamilieområdet.

Desuden har nogle socialtilsyn valgt at behandle andre fokusområder til belysning af kvaliteten i tilbuddene. Det er eksempelvis magtanvendelser, nygodkendelsesprocessen, tilbuddenes juridiske grundlag, professionalisering af plejefamilier etc. Dette er ikke fokusområder, der går på tværs af alle tilsynenes årsrapporter, hvorfor der ikke kan udledes noget om den generelle kvalitet på tværs alle fem socialtilsyn med udgangspunkt i disse fokusområder. Disse fokusområder vil derfor ikke blive behandlet i det følgende.

Dette afsnit fokuser på socialtilsynenes analyser med udgangspunkt i det fælles indikatorsæt, som fremgår nedenfor.

Tabel 18 De fem socialtilsyns fælles indikatorsæt for årsrapporterne 2015

Tema	Tilbud Voksen-området	Tilbud Børne- og ungeområdet	Plejefamilieområdet
Uddannelse og beskæftigelse	1B - Borgerne er i undervisningstilbud	1B - Borgerne er i undervisningstilbud	1A - barnet er i undervisningstilbud
Selvstændighed og relationer	2B - Borgerne indgår i sociale relationer, fællesskaber og netværk i det omgivende samfund	2E - Børnene /de unge har venskaber udenfor tilbuddet	2A - Barnet indgår i sociale relationer, fællesskaber og netværk i det omgivende samfund
Målgrupper, metoder og resultater	3C - Tilbuddet kan dokumentere positive resultater i forhold til opfyldelsen af de mål, de visiterende kommuner har opstillet for borgernes ophold	3C - Tilbuddet kan dokumentere positive resultater i forhold til opfyldelsen af de mål, de visiterende kommuner har opstillet for borgernes ophold	4B - Plejefamilien kan redegøre for, hvordan de understøtter opfyldelsen af de mål, der opstilles for barnets anbringelse eller aflastningsophold i plejefamilien
Organisation og ledelse Familiestruktur og familiedynamik	9A - Borgerne har i forhold til deres behov, tilstrækkelig kontakt til personale med relevante kompetencer	9A - Borgerne har i forhold til deres behov, tilstrækkelig kontakt til personale med relevante kompetencer	7A - Plejefamilien har overskud til at varetage opgaven som plejefamilie
Kompetencer	10B - Det er afspejlet i medarbejderens samspil med borgerne, at medarbejderne har relevante kompetencer	10B - Det er afspejlet i medarbejderens samspil med borgerne, at medarbejderne har relevante kompetencer	8B - Plejefamilien er kompetente til at drage omsorg for barnets særlige behov, udvikling og opdragelse
Økonomi	12A - Tilbuddets budget afspejler tilbuddets målgrupper, metoder, samt tilbuddets planer for faglig udvikling og større ændringer	12A - Tilbuddets budget afspejler tilbuddets målgrupper, metoder, samt tilbuddets planer for faglig udvikling og større ændringer	9A - Plejefamiliens disponible indkomst giver grundlag for at sikre barnet stabile rammer og vilkår
Fysiske rammer	14A - Borgernes trives i de fysiske rammer	14A - Borgernes trives i de fysiske rammer	10A - Barnet trives i de fysiske rammer

Kvaliteten generelt

Ud fra de fem socialtilsyns årsrapporter, kan det konstateres, at der på tværs af det fælles indikatorsæt scores forholdsvis højt på de udvalgte indikatorer, hvilket giver det overordnede indtryk, at socialtilsynene bedømmer kvaliteten i de sociale tilbud og plejefamilier som værende højt. Der er dog variationer både på tværs af tilbudstyper og på tværs af de syv temaer fra kvalitetsmodellen.

Det skal bemærkes, at der i det fælles indikatorsæt som nævnt kun er valgt én indikator for hvert tema. Dette er et meget spinkelt datagrundlag i forhold til at kunne udlede noget generelt om kvaliteten af sociale tilbud på tværs af de fem tilsyn. Bedømmelserne af de udvalgte indikatorer kan dog være med til at pege på nogle tendenser og mønstre på tværs af tilsynene, der er interessante.

Variationer på tværs af tilbudstyper

Opgørelser fra de fem socialtilsyn viser, at der er forskelle på gennemsnitsbedømmelserne for henholdsvis plejefamilier, børne- og ungeområdet, voksenområdet samt tilbud, hvor der både er voksne, børn og unge. Nedenstående tabel viser den samlede opgørelse over gennemsnitsbedømmelserne for de forskellige tilbudstyper for alle fem socialtilsyn.

Tabel 19. Kvalitetsvurderinger af tilbudstyper

	Plejefamilier	Børne- og ungetilbud	Voksenteilbud	Kombinerede Børne- og unge samt voksenteilbud
Nord	4,4	4,2	4,0	4,2
Midt	4,46	3,89	3,82	-
Syd	4,3	4,2	4,1	4,1
Øst	4,22	4,02	4,01	3,89
Hovedstaden	4,35	3,9	3,68	-
Gennemsnit	4,34	4,04	3,92	4,06

Opgørelsen på tilbudsområdet ikke er direkte sammenlignelig, idet Socialtilsyn Midt og Socialtilsyn Hovedstaden ikke i årsrapporten har opgørelser over kombinerede børne- og voksenteilbud. Ovenstående tabel viser dog en tendens på tværs af de fem socialtilsyn. For alle fem tilsyn gælder det, at plejefamilier får den højeste gennemsnitsbedømmelse. Desuden ses en tendens til, at voksenteilbuddene er dem, der får den laveste gennemsnitsbedømmelse. Dette foldes yderligere ud i afsnit nedenfor

Herudover har de fem socialtilsyn valgt at behandle forskellige fokusområder i deres beskrivelse af kvaliteten på socialområdet, såsom eksempelvis magtanvendelser, godkendelsesprocessen og tilbuddenes juridiske grundlag.

Kvaliteten generelt

På grundlag af de fem socialtilsyns årsrapporter, kan det konstateres, at der på tværs af det fælles indikatorsæt scores forholdsvis højt på de udvalgte indikatorer, hvilket indikerer, at socialtilsynene bedømmer kvaliteten i de sociale tilbud og plejefamilier som værende højt. Der er dog variationer både på tværs af tilbudstyper og på tværs af de syv temaer fra kvalitetsmodellen.

Det skal bemærkes, at der i det fælles indikatorsæt som nævnt kun er valgt én indikator for hvert tema. Dette er et spinkelt datagrundlag i forhold til at kunne udlede noget om kvaliteten af sociale tilbud på tværs af de fem tilsyn. Det skal ligeledes understreges, at kvalitetsmodellen og de tilhørende indikatorer kun har været i brug i relativt begrænset tid, hvorfor der fortsat udestår en implementeringsopgave, og herunder en ensartning af brugen og scoringen af indikatorerne. Det er således Socialstyrelsens samlede vurdering, at resultaterne af tværgående analyser af kvalitetsbedømmelser fortsat skal fortolkes med stor forsigtighed.

Kvaliteten i sociale tilbud

De fem socialtilsyn vurderer generelt, at kvaliteten i de sociale tilbud er relativt høj, men at kvaliteten på sociale botilbud vurderes lidt lavere end kvaliteten i plejefamilier.

På tværs af de fem socialtilsyn ses en tendens til, at kvaliteten i sociale tilbud på voksenområdet vurderes lavere end tilbud på børneområdet. Denne tendens underbygges yderligere af, at flere af tilsynene har peget på, at der på nogle områder er større kvalitetsudfordringer i tilbud på voksenområdet. Nedenfor beskrives nogle af de kvalitetsudfordringer, tilsynene oplever på voksenområdet

Kvaliteten på voksenområdet

Generelt set er det vurderingen, at kvaliteten på voksenområdet er høj, og at det kun er ganske få tilbud, hvor der er alvorlige kvalitetsmangler. Voksenteilbudsområdet er i øvrigt kendetegnet ved stor variation og kompleksitet, da det både dækker handicapområdet, psykiatriområdet, misbrugsområdet samt herberg og krisecentre. De kvalitetsmangler, der iagttages på voksenområdet, spænder dermed også over forskelligartede tilbud med mange forskelligartede målgrupper.

Socialtilsynene peger på, at i de voksenteilbud, hvor borgerne ikke trives, kan dette bl.a. skyldes en for bred målgruppe på tilbuddet. En meget bred målgruppe kan dels betyde, at beboerne har svært ved at relatere til hinanden og herudover,

at medarbejderne mangler en fælles faglig forståelse af den indsats, de skal levere, herunder de metoder, de skal anvende. Endelig kan det betyde, at medarbejderne ikke har kompetencerne til at imødekomme de mange forskelligartede behov, der findes hos borgerne.

Tilsynene peger desuden på, at manglende trivsel hos borgerne på voksenområdet kan skyldes, at borgerne ikke i tilstrækkelig grad har kontakt med personale, der har relevante kompetencer. Årsagen til dette kan være, at der er for lidt personale ansat, at der mangler efteruddannelse af personalet eller, at målgruppen på tilbuddene har ændret sig uden at personalets kompetencer er fulgt med. Endelig er der opmærksomhed på, at borgerne i perioder kan være så dårligt fungerende, at det påvirker deres oplevelse af trivsel på tilbuddet.

Det nævnes desuden i socialtilsynenes årsrapporter, at der for nogle målgrupper på voksenområdet ikke altid er fokus på, at borgerne kommer i relevante former for uddannelse og beskæftigelse. Uddannelse og beskæftigelse skal opfattes i bred forstand. Det vil sige, at det også rummer forskellige former for særligt tilrettelagte skole-, uddannelses- og beskæftigelsestilbud samt aktivitets- og samværstilbud. I den sammenhæng nævnes både borgere med udviklingshæmning, borgere med misbrug og borgere tilknyttet psykiatriområdet. Det fremgår endvidere, at tilbud på voksenområdet heller ikke altid har det fornødne fokus på udvikling af borgernes sociale relationer og selvstændighed. Dette især, når det drejer sig om at opbygge og udvikle sociale relationer udenfor tilbuddet.

I forhold til opstilling af mål for borgerne og arbejdet med resultatdokumentation ses en generel forbedring i dette arbejde på tværs af sociale tilbud fra 2014 til 2015.

I forhold til voksenområdet nævner ét tilsyn, at de ser en tendens til, at tilbuddene på psykiatriområdet er bedre end tilbuddene på handicapområdet til at opstille konkretet mål for uddannelse og beskæftigelse og for borgernes sociale liv og netværk. Til gengæld vurderes borgerne på handicapområdet i højere grad end på psykiatriområdet rent faktisk i gang med uddannelse eller i beskæftigelse og har et socialt liv og netværk.

Baseret på de tilgængelige data er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at uddrage valide tværgående konklusioner om kvaliteten på sociale tilbud, herunder tilbud på voksenområdet. Socialstyrelsen vil i den løbende dialog, og i arbejdet med implementeringen følge udviklingen, og vil ligeledes have fokus på kvaliteten på sociale tilbud i kommende årsrapporter.

Kvaliteten i plejefamilier

I socialtilsynenes årsrapporter fremgår det, at socialtilsynene vurderer, at plejefamilierne generelt set har en meget høj kvalitet.

Socialtilsynene vurderer at plejebørnene i langt overvejende grad i dagtilbud eller grundskoleforløb og det er oplevelse, at plejefamilierne yder en stor indsats i forhold til at understøtte dette. I de tilfælde, hvor barnet ikke er tilknyttet dagtilbud eller grundskole, skyldes dette hovedsageligt at;

- barnet er under eller over den skolepligtige alder, at barnets udfordringer betyder,
- barnet har svært ved at deltage i dagtilbud eller skole

Socialtilsynene peger desuden på, at plejebørn i stort omfang indgår i sociale relationer, fællesskaber og netværk og at plejefamilierne formår at tage initiativ til og støtte op om dette. Dette eksempelvis ved at lave legeaftaler, deltage i fritidsaktiviteter, deltage i arrangementer i daginstitution og skole, afholde børnefødselsdag etc. I de tilfælde, hvor plejefamilier bedømmes lavt skyldes det primært barnets alder eller, at barnet har særlige vanskeligheder, der gør, at barnet skærmes fra deltagelse i sociale aktiviteter.

Det er socialtilsynenes vurdering, at hovedparten af plejefamilierne er bekendt med de opstillede mål for anbringelsen. Der ses en udvikling fra 2014 til 2015, hvor plejefamilierne i 2015 i højere grad end i 2014, efterspørger eller kender til de opstillede mål og kan redegøre for, hvordan de som plejefamilie understøtter disse og har en opfølgende dialog med kommunen om målene. Samtidig er der fortsat en del plejefamilier, der ikke i tilstrækkelig grad kender de konkrete mål eller som ikke kan redegøre for, hvordan de som plejefamilie understøtter målene.

Socialtilsynene oplever, at plejefamilien i meget høj grad har overskud til at varetage opgaven som plejefamilie og dermed at skabe stabile og trygge rammer for barnet, hvor barnet inddrages som en del af familien.

Dette understøttes ligeledes i socialtilsynenes vurdering af plejefamiliernes kompetencer. Her vurderer socialtilsynene, at plejefamilierne i meget høj grad har de nødvendige kompetencer og forudsætninger til at kunne drage omsorg for plejebarnet, opdrage og tilgodese de særlige behov, barnet måtte have. Samtidig er det oplevelsen, at mange plejefamilier er opsøgende i forhold til at dygtiggøre sig inden for relevante områder. Dog ses også tilfælde, hvor plejefamiliens kompetencer ikke matcher barnets belastningsgrad.

Socialtilsynene vurderer generelt set, at plejefamilierne har en stabil økonomi, der understøtter at barnet får et stabilt ophold i familien. Dog ses også tilfælde

hvor der i større eller mindre omfang er problematiske elementer vedrørende plejefamilierne privatøkonomi

De fysiske rammer vurderes til at understøtte barnets udfoldelsesmuligheder og tilgodese særlige behov. I forhold til aflastningsophold er det dog vurderingen, at nogle få børn ikke har eget værelse, hvilket trækker ned i bedømmelserne. I de tilfælde, hvor der scores lavt skyldes dette eksempelvis, at det anvendte værelse ikke har været godkendt til beboelse.

Ligesom det gør sig gældende på tilbudsområdet er det, baseret på de tilgængelige data, på nuværende tidspunkt ikke muligt at uddrage valide tværgående konklusioner om kvaliteten i plejefamilier. Socialstyrelsen vil i den løbende dialog, og i arbejdet med implementeringen følge udviklingen, og vil ligeledes have fokus på kvaliteten i plejefamilierne i kommende årsrapporter.